

VI Klasses i Afgangseksamen i Sommeren 1896.

Gausth Skil, anden Opgave.

Den nationale Skied i Sønderjylland.

Dansk Skil (bunden Ggare)

af

H. F. Hansen

VI Kl.

1200
A.

Den nationale Strid i Sønderjylland.

I Krigen 1864 mistede Dankerne ikke blot Holsten og Lauenborg, men ogsaa Sønderjylland. Derefter besad de to tyske Stormagter dem i Fællesskab, indtil Tyskland, ledet af den statskløge Bismarck, kom i Krig med Østrig og fratog det Medvejendomsretten til Landene. Siden har Tyskland styret Sønderjylland som et udelukkende tysk Land, idet det bestandigt har søgt at jærte den danske Nationalitet derfra ved at gøre det tyske Sprog raadende i Skolen, i Kirken og i Retsplejen.

Disse Forsøg paa ganske at for-
lyste Sønderjylland, møder en sejt og knyf-
tig Modstand fra de danske Sønderjyders Li-
de. Med Glæde se disse tilbage paa de-
res Forfædre, paa Mand som Lorenzen, Skau
og Krüger, og tænke begynder paa dens store
Virksomhed i Dansheden og Frihedens Tjeneste,
samtidigt med, at de søge at træde i deres
Fodspor i deres egen Kamp for Retsfærdig-
hedens Sag. Som fordem de træde nu
de danskeindede Bønder og og tale fri-
modigt og kraftigt mod det tyske Tyranni
og kæmpe for deres aandelige Bestaaen,
for at ikke Tyskeriet skal faa (Overha)

Overhaand og berøve dem den aandelige Beskaft-
enhed eller ^{del} Tørrøyg, som de have til faldt
med Danstøerne i Moderlandet og som knytter dem
til disse. De Midler, ved hvilke Sønderjyderne
søge at tilintetgøre Tyskeriets Indflydelse, ere
Vedligeholdelsen af en levende Forbindelse med
Moderlandet, deres Foreninger og en livlig
Agitation. Da Mødet paa Himmelbjerg
harde givet Begyndelsen til en nærmere
Forbindelse mellem Sønderjylland og Moder-
landet, blev det snart gentaget. Kort efter
Sønderjyllands Tab kom der en stor Skare Søn-
derjyder sammen til et Møde i København
for at lægge deres uforandrede danske

Sinddag for Dagen. Na til Lags er Forbindel. mig i Dansk i de tyske Skoler.
sen meget stor. Alle afholdes der sœndrygtske Tyskerne søge imidlertid ved alle tænkelig
Lester rundt omkring i Danmark, og aarlige Midler at overvinde Sœndrygternes sejge
berøges vore Højskoler af kalrige sœndrygtske Modstandere, dels ved at indsætte tyske
Kæde og Fjæver. - Deres Foreninger ere en stor dede Embedsmænd, dels ved at underkaste
Skotte for dem i deres Tid med de tyske de danske Skifter streng Censur og Sœn-
Embedsmænd, som især ere virksomme for at dorydterne streng [Politiktilsyn] Et stort Vid-
udrydde alt, hvad der er dansk. De give nesbyrd herom ere de strenge, i sig selv øbe
dem nemlig indbyrdes Sammenhold og Kraft lydelse, ja næsten lallende Forbud, som i de
og virke ogsaa paa en mere direkte Maa. senere Tid ere udgaaede fra det tyske Poli-
de til Danskhedens Skotte. f. Eks. ved at f. Eks. det Forbud, som Boghandlerne har
uddele danske Bøger og skaffe dem Udbr. jaet, mod at udstille Bøger med dans.
delse i de forskellige Egne, hvorved der Titel i deres Vinduer!
mades Bod paa den mangelfulde Undervis. Tyskerne have dog kun høstet lille

Udbytte af deres iverige Bestræbelser
efter at fortrænge det danske. Ja Til-
lægen i Sønderjylland er endog væsentligt
den samme som i 1864, naar man fra
regner de tyske Embedsmænd fra. Tysker-
nes voldsomme Fremfærd har nemlig den
modsatte Virkning af det tilsigtede, thi
Sønderjyderne, som vel ere godmodige og be-
sindige, have et frimodigt og stolt
Sind, som ikke paa nogen Maade kan
finde sig i Trældom, og den vil med
glede gøre Modstand med desto større
Kraft og Frimodighed, jo hærdere Ulkæm-
rene blive.

Daust Hil (Mindu Eggau)
of
A. M. A. Dejjard.

VI. 111.

1200.
Ct.

Den nationale Strid i Sønder-
Jylland

Skænd Sønderjylland paa Frederik
den Fjerdes Tid indlemmedes i Danmark. Men
ge, vedblev det dog paa mange Puncter
at styres i Fællesskab med Holsten. Under
Store Reformers Tid se vi, hvorledes Kronprins
Frederik, der her tyvende var General for
alles Hæder og Agtelse og det med Helted, liges
over for Spørgsmålet om Sønderjyllands Sljede
ikke kunde nogen klar Forstaaelse af, hvor
farligt det var at oprette Institutioner,
som maatte stille Sønderjylland og Holsten

sam en Erked over for Kongeriget. Lige for de to Høstingstammer, Sønderjyllands og Holstens
nu netop disse Vægesinstitutioner; samt og det forbides at tale Dansk i den almindelig-
ve givte Anledning til den nationale Skidske Skanderforening, at der kom rigtig fast
i Sønderjylland, som her var ført og føres i denne Bevægelse. Den danske Rikets Befolk-
ning der med stor Heflighed mig det med indse nu, at en ikke kunde sto-
for de stridende Parters Sidel. le sikkest paa den danske Regerings Hjælp, hvor-

Den nationale Bevægelse havde for den altsig sig sammensat til et nøjere For-
allerede længe var levende i Sønderjyl- bind, den sønderjytske Forening, hvis Reder i Sø-
land og havde her vist sig for et gennemgaaende var den eneste og meget veltalende
førelse en mere indbragt Brag af det danske Rande Laurits Skov.
Sprog og ved sin Vidskabshed opnaaet No. Da saa Christian den Ottende, Kongen

Stedse af Rescriptet 1840, men det var der til ved den sønderjytske Befolkningens Røst,
førel, da Christian den Ottende indseende ved det almindelige Brev foretog den danske Skids
sin Sørger til Skatholder og Kammermands Udelalighed, rejste der sig en heftig Modstand

med, herimad fra Kalsenernes Side, og fremkom med Forbring om Sønderjyllands
Skovens samværfæthedes i Springemaalstam, Ophævelsen i det tydske Forbund, hvilket den den
kunne der skulde have været. Mange her. ske det ikke kunne imidlertid kunne uden
stillede sig at sætte hæret med hæret ligefrem at præge sig en aabenhæret Ret
og indvakte i de vigtigste Embedssteder. Men, i denne Klasse Krig, som endte med Sejr
om hvem man vidste, at de var hæret. for Danmark, vakte det først rigtig den den
dele. ske Enhedsfølelse, og alt Folket lige ned til

Med til de fleste fulgte Februar. Fleusborg Fjend var enigt om at gride til
valdthæmmen, som i Frankrig omlyttede den. Værelse med de tydske Ransmand. Efter
genældet med Republikken, og som her ogsaa Krigens blev Tillisch Minister for Slewig
fremkaldte den horeangne Slewigstet Krig, og den indledte i denne Egenkab de he-
ide nemlig Holstenens, som havde faaet Kunde Sprøgsrescripter, der fremkaldte en
nygt Med ved Efterretningerne om Begiven- saar frygtelig Ophidset, navnlig i Mellum.
hederne i Paris, efter et Mær i Rensborg slewig, at man betragtede det som en

Armeny ikke mere at tale det danske Sprog. Endnu vedtes Befolkningen at lægge sin
Efterkommers blødet sin klæd for Kløjvædet for Danerne for digen, og for
alle, at kinu en Krig vilde kunne være i nærde statigt. Klædet om en anarkij Genfor.
Skand til at gøre Ende paa den langvarige mening med Mærkelighed, som Følgere af
Skid. Denne Krig, der ogsaa virkelig indbragte Paragraf 6 havde givet den Forsamling
blev skæbnesvangre for os, dels fordi den, om, indtil denne Paragraf af Preussens og
gamle Kongerigt var indlad med Preuss. Regeringen erklæres for indskattet.
den Sprog. lige Kord; Forogjen, og et helt. Efter denne Tid er Mødeligheden for Danke.
og Herstædets havde ledet Trauen, de heddes Verdens blev en mistere og mistere,
fordi den samvirkende Bismarck om og da i Aaret 1889 det tyske Sprog blev
fremtraadt som heder af Preussens del. paakendt som Tysk Sprog lige indtil den
dte. Resultatet blev da ogsaa Tallet af naboerude Preuss, er landet blevet mere
Sådan sigt; men hermed var ikke den, og mere fastgjort. Trods alle Tyskernes
nationale Bevægelse slægt til Jorden. Forholdene for at isolere alt, hvad

der minder om Forbindelsen med Svov-
mark, og der dog endnu den Dag i Dag
et stort Parti i Sæderjylland, som kol-
derfast ved Huskerne og nærvet bræn-
deude Jucke om alles at farves med
denne Brøde naar I for Grønen.

Lauritz, Stiel (bunden)

of

V. Lauritzen

11,57

CA

Den nationale Føid, i Sønderjylland.

Sønderjylland har fra Arilds Tid udgjort en Del af Danmark. Holstenerne have gjort sig et Umage for at faa Sønderjylland spillet fra Kongeriget og knyttet til Holsten, idet de paastaa, at fra Kristian den Tredjes Tid af høre Sædene „erig udette sammen.“ Striden om, om Sønderjylland hørte til Kongeriget eller til Holsten (og om, altsaa ogsaa om dansk eller tysk Indflydelse skulde være størst), blussede for Alvor op paa Frederik den Fjertes Tid og var paa sit højeste i Slutning af Kristian den Ottendes Regering.

De danske Konger søgte at knytte Sønderjylland saa nær til Holsten, som det var

muligt, idet de frygtede for at miste Holsten. De
havde desværre ikke Øje for, at den overvældende
tyske Indflydelse i Sønderjylland kunde blive i
den Grad farlig, at Sønderjylland gik tabt for Dan-
mark. Fra gammel Tid af var der Toldgrænse ved
Kongeaen, medens Varer derimod frit førtes over
Ejderen. Sønderjylland og Holsten havde Universitet fæl-
les; i Kiel uddannedes tyske Embedsmænd. Sigelødes
havde de to Lande fælles General og Rets- og Kirke-
vesenets sprog var tysk i Syd- og Mellem-Slesvig.
Det var derfor ikke saa underligt, at der i det
18de^{de} Aarhundrede rejste sig en stærk Opposition mod
den foruroligende tyske Indflydelse i Sønderjylland.

Da Uve Jens Sornsen med hele

det slesvig-holstenske Partis Befald havde udtalt, at
Slesvig-Holsten kun skulde staa i Personalunion til
Danmark, maatte Kongen indføre „raadgivende Stænder-
forsamlinger“. Slesvig og Holsten fik hver sin Stænder-
forsamling, men Godsejerne og Embedsmændene fik
den afgørende Indflydelse boade i den holstenske og
slesvigske Stænderforsamling. Samtidig med Sornsen
traadte ogsaa Kristian Paulsen frem og søgte at be-
vise, at Sønderjylland fra oldgamme Tid hørte til
Danmark og havde intet at gøre med Holsten;
men Kongen lod ham holde op med sine Under-
søgelser. Men saa tog Paulsen Sagen an fra en
folkelig Side, idet han hos Sønderjyderne søgte at
vække Begejstring for og Kærlighed til Moderlandets

Sprog. Det lykkedes ogsaa at faa Kristian den Ottende til at udstede Reskriptet af 1842, i hvilket det blev bestemt, at Undervisnings- og Kirkesproget skulde være det danske Sprog; men da Kongen paa samme Tid udnævnte sin Svoger, Prins af Nor, til General for begge Slesvig og Holsten, steg Slesvig-Holstenernes Overmod; det blev forbudt at Tale det danske Sprog i den slesvigske Stænderforsamling. Men Danskedens Vinner vilde ikke, før de fik Kongen til at udstede det oalme Brev 1848. Kongen udtalte i dette Brev, at Sønderjylland ikke kunde skilles fra Danmark, da det fra gammel Tid af havde hørt til de danske „Lande“, om Holsten indrømmede han, at der var ^{lysel} ~~Følger~~ - Følger af dette Skridt blev

det slesvig-holstenske Oprør. Da Kampen var endt og Oprøret nedtrykt, blev Danmark og Tyskland enige om, at Slesvig ikke maatte knyttes nærmere til Danmark end Holsten. Men imidlertid stod det klart for de fleste, især dannede og oplyste i København, at Danmark gjorde bedst i at opgive Holsten og at indlemme Sønderjylland i Kongeriget. Da Tysklandslemmelsen af Sønderjylland havde fundet Sted ved Novemberforfatningen 1863, udbrød den skæbnesvangre anden slesvigske Krig. Ved Freden i Wien 1864 blev baade Slesvig ~~og~~ Holsten en tysk Provins. Kort der er hengaaet over 30 Aar, siden Sønderjylland blev skilt fra Danmark, er den nationale Strid dog ikke ophørt. Jo mere

Systemerne søge at udlette hvert Spor af dansk
Nationalitet, desto fastere holde Beboerne paa
deres danske Sprog og Gæder. Jo mere hensynsløst
Systemerne gaa frem mod alle danstemsindede Sønder-
jyder, desto mere Synspænti vækkes den sønderjydske
Fag ikke alene i Danmark, men ogsaa i andre
Lænder. Sønderjyder haaler paa, at han atter maa
blive dansk Undersaat; gid hans Haal ikke maa
slukkes!

Dansk Sprog (bunden opgave)

af

Christian Möller

ved

VI Klasse Afgangseksamen 1896

12,00

Et.

Den nationale Trud i Slesvigjylland.

Skønt man skulde tro, at det var umuligt, at der i et Land, der som Slesvigjylland altid har udgjort en Del af Danmark, kunde opstaa en national Trud, ved et eller andet Tilfælde, ja, i et andet Land har været Tilstand for saa mange Røiminger og Skidigheder som Slesvigjylland. Svenskene troede maa for en Del søges hos de danske Konger, som ikke have haft Øje for det farlige i at give Slesvigjylland eller Del deraf til deres Sønner og Brødre, men først og fremmest hos de holstenske Kædere, som altid have været ivrige efter at faa Slesvigjylland forenet med Holsten, og som ogsaa opnaaede at faa Skjæbnen i det egentlige Slesvigjylland, uden at Hertugerne i Slesvigjylland eller de danske Konger kunde forvare dem derfor. Endelig

frivillige unge Mand, som stulde sig til Konseren og fortsatte
hans Rekrutter. Paa samme Tid opstode Frederik den Syvende
for begge Hertugdømmene en fælles Højetsråd i Kiel og en
fælles Regering paa Lutterop. Christian den Ottende stulde
sig i den første Del af sin Regering til danske Raadgivere, men
i Aaret 1802 liden gav Skattholderembedet i Hertugdømmene til sin Søn,
den augustenburgske Hertug, og hævrede de sydtiendede. Nu
blev Kongen opfordret til at fastslaa, at Sønderjylland hørte
til Danmark, og ^{at det} ikke kunde skilles derfra. Kongen svarede
derfor det aabne Brev 1806, som fremholdt et stærkt Brev
i Sønderjylland og Holsten. Der blev sendt en provisorisk Reg-
ning, og et Uvalgt sendtes til København for at forlange en
fri Forfatning for Slesvig-Holsten. Dette blev afslaaet,
Uvalget maatte rejse tilbage med afsendelse af Sag, og Oprind-

lyggende. Efter en tre Aars Krig var det klart, men Frederik
den Syvende maatte love ikke at knytte Sønderjylland nærmere
til Danmark end Holsten. I denne Rekrutterede blev over-
bragt ved Grundlovsforordningen, som blev underskrevet af Christi-
an den Niende, udbrød den anden slesvigske Krig. Ved Orden
i Berlin maatte Danmark afstaa Sønderjylland, Holsten og Lauen-
emborg. Ved Traktaten i Wien forpligtede Preussen sig til at af-
staa den nordlige Del af Sønderjylland, hvis Befolkningen ved
en Folkeafstemning udvalgte sig derfor. Dette Løfte er imid-
lertid aldrig bleven opfyldt.

Skild Sønderjylland altsaa nu er et fult Land,
hvor hverken Sønderjyderne eller de danske opgivet Stædet
om at faa det nordlige Sønderjylland, som er dansk i Sprog og
Tale, Litteratur, og den Dag i Dag føres den nationale Strid

i Sønderjylland med en Utholdenhed og Færdig, som udkræver
Bæmsning og Jortjener at faa skønnes.

Dansk Stil. (brunden)

Lv. V. Rosenvinge VII Kl.

Afgangseksamen 1896.

Nov
Et

Den nationale Avid i Sønderjylland.

Sønderjylland er et gammeldansk Land; men ved en fortsat Række Misgæst fra de danske Kongers Side blev det efterhaanden løsnet fra det svenske Kongerige og knyttet fastere til Holsten. Det første Led af denne Kæde af Fejterim maa tilskrives Valdemar Sjunde, da han dets gav Abel Slesvig, til Len. Dette gav Anledning til bestandige Stridigheder mellem Kongerne og Abels Slægt. Da endelig Abels Slægt uddøde, inddrog Kristian 1ste ikke Sønderjylland som herreløst Len, men i Stedet derfor lod han sig vælge til Hertug i Slesvig og Holsten ved Overenskomsten i Ribe 1460. Ved denne blev det bestemt, at kun en af den af hvide Herres Sønner maatte vælges til Hertug; men det forhindrede ikke,

at efter Kristian den 1ste Død fik hver af Sønerne
dens Del. Landet deltes ydermere 1644, da Frederik
den 2^{den} oprettede et Hertugdømme for sin yngre
Broder Hans. Endelig 1720 inddrog Frederik den
4de alle Götterpernes Besiddelser. Men endnu opførte
man ikke at sammensnytte Landene, idet man
gav dem fælles Institutioner og fælles Myndigheder.
Paa Reformationens Tid havde saaledes givet dem
fælles generalsuperintendent, og nu efter 1720 fort-
satte man i samme Spor. Saaledes oprettedes det fæl-
les Universitet i Kiel, der net blev Oprørets Omsæd.
Hærvesen stod endvidere under fælles Overgeneral,
Fuldbrønnen var Kongeaen; og ved Pengesveisen
fik Slesvig og Holsten fælles Hver Kongeriget forskellig

Myntfod. Endelig var Rets- og Kirkeproget en
alt tysk, og saaledes fremdeles. Fællesmyntningspunktet
mellom Slesvig og Holsten var ^{saaledes} efterhaanden bleven
saastov og saafast, at Slesvig og Holsten ma-
te føle sig uadskilleligt forbundne. Regering
mente ved disse Forbindelser bedst at kunne be-
re Holsten; medens man ikke bemærkede Far-
der laa deri, fordi det var utænkeligt, at Slesvig
kunne udskilles fra Danmark. Da Julirevolu-
tion udbrød 1830 og vakte Storm rundt om i Ev-
raende Friheds bevægelsen ogsaa til Danmark.
Den rette Sammenhæng med Slesvigs Forhold
Danmark var paa denne Tid gaaet i Glemmes-
gen, og Frederik den 6te tillod ikke at der foretog

Undersøgelser derom. Dette gjorde de augusten- som Flar, Kristian Poulsen, Peter Sjøst Losen-
borgske Prinses, Kristian^{August} og Frederik, endnu me. De fordrude det danske Sprog respekteret og nær
se vis i deres Sag, om at Slesvig var røvet af danske Filkhvittelse til Kongeriget. Opriberne vil
mark, men egentlig hørte sammen med Holsten. Derimod have Holsten og Slesvig forenet under
Friedeiderne udbredtes imidlertid, og det liberale en fælles fri Grundlov og optaget i det tyske Forbr
Parti og Augustenburgerne midtes i det Punkt, Geringen blev stadig større og større, indtil endelig
at de begge ønskede adskillelse fra Danmark. Et Februarrevolutionen og det danske Franskiftet be-
voldsomt Røre vakte det da ogsaa, da Kristian den Oprøret til Udbrud Marts 1848. Oprørene sendt
8de indledte det aabne Brev 1848, hvori det erklæ- en Kommission til Høbenhavn med. Program
redes, at ifølge Undersøgelserne ~~skulle~~^{vraagte} Slesvig hvis Hovedpunkt lod paa Slesvigs Adskillelse
være udelukkigt forbundet med Danmark. For fra Kongeriget og Optagelse i det tyske Forbund
Holsten^{ens} Vedkommende var man ikke kommen Frederik 7de afslog Fordringen, men lovede de
til Klarhed endnu, men man vilde gøre alt for sten ~~en~~ egen Styrelse, medens Slesvig skulde kun
at bevare det. Det danske Parti lededes af Mand til Danmark under en fri Grundlov. Opri

var da allerede brudt ud i Lyse Lue, og saakom
Krigsaarene 1848, 49, 50. I den derefter følgen-
de Fredoperiode gjorde Danmark alt for at bringe
Forholdene i Orden i Sønderjylland; men Preus-
sens ledende Minister, Bismarck forstod med
stor Statskløgt at hindre enhver Afgjørelse for
selv at tage Byttet 1864.

VI Klasesse Afgangseksamen 1896

Dansk Stil, bunden Opgave.

Th. Thomsen.

Roo
ES

Den nationale Strid i Sønderjylland.

Sønderjylland har oprindelig helt egen-
nem været et ægte dansk Land, men de dan-
ske Konger have ved at knytte det sammen
med det i Lind og Skind tysksindede Holsten
bidraget meget til, at det blev fortysket. I
Begyndelsen af dette Aarhundrede var saaledes
helt den sydlige Del af Søvig tysktalende og
tysksindet og i Midten af Aarhundredet ogsaa
en Del af Mellemsøvig, navnlig Angel, Halstøm-
me og Tyskerne i det hele taget betragtede
derfor Sønderjylland som et tysk Land, der
ikke var knyttet til Danmark paa anden
Maade, end Holsten var det.

Den første, der fremkom med denne skerne var Christian Paulsen, Professor i Kiel. Han Anskuelse, var Nordpriseren Uwe Jens Lorusen paaviste, at Sønderjylland var et gammelt dansk (1830), som i sit Skrift "Slesvig-Holsten" forlangte, Kronland, som ikke havde noget at gøre med at Slesvig og Holsten skulde knyttes sammen Holsten, men fik af Frederik VI Paalag om ikke ved en fælles fri Forfatning og kun staa i Ser. at rulle op i Sagen; thi Kongen mente, at det sonalunion til Danmark. Han vandt mange kun gjorde ondt verre. Christian Paulsen udgav Tilhængere, især blandt de unge, der var udgaa. da i Forening med en anden Professor ved Univer. de fra Universitetet i Kiel, men Hertug Christian sitet i Kiel, Flor, og Kjöbmand P. C. Koch i Haa. August af Augustenborg lod ham sætte i derslev det første sønderjyske Blad "Dannevirke" Fængsel, og da han var kommen ud, rejste Da Kristian VIII 1842 udnævnte han til Udlandet, hvor han i et Anfald af Tung. sin Troger, Prinsen af Nör, til kommanderende General og Rathholder over begge Hertugdømmene, sind tog sig selv af Dage. og da det i den slesvig-holstenske Stænderforsamling

Imidlertid rejste Danskheden sig nu i Sønderjylland. Den første, der traadte op mod Ty. blev forbudt Hjort-Lorenzen, Repræsentanten for

Sønderborg, at tale Dansk, naaede den nationale derfor holdt at der ikke ble rørt ved Sagen. Men da
Skridt sit Hovedpunkt. De dansksindede Sønderyyder Anskilde Stander indgav Andragende om, at han
saa nu, at de ingen Hjælp kunde vente sig hos den skulde tilkendegive sin Opfattelse, udstedte han det
danske Regering. Opsaa i Kongeriget herskede der aabne Brev af 1846, hvori han udtalte, at Sles-
Harme over den Lunkenhed, hvormed Regeringen vil skulde klyttes til Danmark, medens Holsten
gik frem. Der opstod et nationalliberalt Parti, skulde have en egen fri Forfatning. Dette Brev
hvis Maal var: Danmark til Sjderen. Paa Skan. vakte stor Forbitrelse paa tysk Side, og Striden
Lingsbanken holdtes der talrige Møder, sønderyyds blev heftigere og heftigere, indtil den ved Frederik
ske Bønder sluttede sig sammen og daandede en den Lyvendes Frembestigelse brød ud i Krig (1848-1850).

Forening, og den første danske Folkelogs skole gym.
ledes i Ridding.

Kristian VIII indsaa nok, at Forbindelsen
mellem Slesvig og Holsten havde farlige Følger, men
han var i Tvivl om, paa hvis Side Retten var, og saa

Den nationale Strid var dog ingenslunde opført
med Krigen. I Følge de i Berlin efter Krigen traf

ne Aftaler mellem Danmark og Preussen maatte
te Slesvig ikke klyttes nærmere til Danmark end
Holsten. Den danske Fremdelv kunde derfor ikke

komme til at gælde for Slesvig, og Regeringen maatte danne en Fællesforfatning for Slesvig og Holsten. 1855 fik Ministeriet Schack en sådan bragt i Haand, men de holstenske Stænder nægtede at godkende den og sprængte Stænderforsamlingen.

Det var øjensynligt, at en Deling af Slesvig var det bedste Middel til at faa Striden til at høre op, men det danske Folk vilde ikke høre Tale herom. Da Ministeriet Hall havde daaenot Novemberforfatningen 1863, hvorved Slesvig indlemmedes i Kongeriget og Holsten fik en egen Regering, brød Stormen løs, og da Christian IX ved sin Fremstigeelse underskrev Forfatningen den 18de November, erklærede Prinsen og Koning ham Krig. Ved Fre-

den i Wien 1864 maatte Danmark afstaa Slesvig, Holsten og Lauenborg til de to Stormagter. Men kort Tid efter kom disse i Strid med hinanden, og ved Freden i Prag maatte Krig afstaa sin Ejendomsret til Hertugdømmene.

Prinsen søger nu at hae den danske Nationalitet i Sønderjylland ved at indføre Tysk i Skolerne, hvilket imidlertid ikke rigtigt vil lykkes, thi Befolkningen hænger med Sjælhed fast ved det danske Modersmaal, og der vil gaa en rum Tid hen, før de faa det tyske Sprog indført overalt, hvis de da nogensinde faa det. I sin Forsørgelse for Dankhedens Sag i Sønderjylland kan man nævne Hans Krøger og i den senere Tid Gustav Johannsen.

VI Klasse Afgangsksamen Sommeren 1896.

Anders Ståbe Vedel.

Anden dansk Stil.

12,00
Ld.

Den nationale Strid i Sønderjylland.

Sønderjylland - hvilke Tanker og Læstelser vakte ikke dette Navn hos os! vi tænkte dels paa den lange Kamp, som gennem 6 Aarhundreder er ført om dette, elskede, omstrittede Land, og dels paa den Kamp, som vor Landsmand berede sig staa midt i. Men medens Striden om Sønderjylland er fortsat gennem 6 Aarhundreder, er det dog først i dette Aarhundrede, at den er bleven til en Strid, som hele det danske Folk har taget levende Del i; dette skete nemlig først, da Striden ikke længre udelukkende gik ud paa, om Sønderjylland skulde tilhøre Danmark eller ikke, men da dette Spørgsmaal tænkes op, om den danske Befolkning i Sønderjylland skal leve som en Nationalitet, og saa naturligvis var indvrigt knyttet til sine sørgte

daanske Brødre. Denne Strid om Nationalitetens Ret er først
opstaaet i dette Aarhundrede.

See det Fjortepunkt, da den rejser sig, er at Befolkningen
Sønderjyllands den del, der [del] bor mellem Dannevirke og Eideren,
samt en del af Befolkningen i Angel tysksalende, men det
tyske Sprog bræder sig langsomt mod Nord, navnlig i Syden;

det var nemlig til stor Skade for det danske Sprog, at Anderssen
i hele den sydlige [del af] Halvdelen af Landet foretog sine Tjener-

hellige ridger de fleste af Hertugdømmets Embedsmænd - Atorke
Præster - fra det tyske Universitet i Kiel. Denne Sag er et
af Arminius for Schleswig-Holsteins Vedkommende, der især tiltrængtes at
føre Slesvig og Holsten under en fælles hi Forfatning, der fric
Forfatning var dog Holstens Alle og den Anderssen, Anderssen
imod. I Kiel var det dog ogsaa, at den Anderssen,
Prof. Dr. Lohmann

som først saa det foretage i Forbindelse af Slesvig og Holsten.

Han paavirkte, at de to Hertugdømmer havde en fæstlig Lov-
lov og paavirkede sin Embedsbrødre, Professor Hr. Flor, der navn-
lig hævdede den nationale Side af Sagen og sigte at give Sønderjyd-
erne selv opmærksomme paa den Betydning. Tilstyngnet af Flor be-
gjættede Anderssen Høst i Holstens Afgivelsen af Anderssen, Anderssen
virke, der blev Danmarks første Organ i Sønderjylland.

Den danske Regering havde især forbedret det danske Sprogs
Stilling i Sønderjylland, men da Kong Christian VIII 2de Aar efter
indvandrede sine Søner, Anderssen Prinsens af Nør, til Stattholder
og Kommanderende General for begge Hertugdømmer, mærked man, at
hos Regeringen var intet godt at vente. Samme Aar var det, at
H. Lorentzen blev dansk i Slesvigs Skanderforsamling, hvorefter
man ventte en raud Storm imod sig og - Regeringen, der tog sig af

Den nu blev den danske Sag populær i Tyskland, og Frichsmandene mødte Samvirket af skellige Prinsener af Tysk-
skollet sig til den [nationale Sag] Dette gav sig [De] navnlig tilslutning. Særlig blev Kongen indført en [og] Særlig, men det snart. De blev
i de berømte Skaendingshaandskrifter, af hvilke den berømteste af- fulgte Skaarstinget, der sluttede med Agriets Andetbeslutning. Følgelig
holdt den 1844, da den Søndjydske Børne Lærers Skole holdt sin blev Minister for Skole og undervisning, Sprogskriftene, hvorved
berømte Tale om Modersmalets Bet, andre Tale var Lehmann, dansk blev indført i Undervisning i alle Forhold, ligesom Lyk beholdt
Høj og Grundloven. Der stiftede en Søndjydske Forening og i Sydøst. I Skolemæssig indførte dansk i de fleste Forhold,
Skole blev den Lærere, han og Hans Mønstre fra Haamelen blev navnlig i Undervisningen. Hovedet blev de tyske i den Reber
Søndjydske mest fremtrædende Tidsmand. af det nordlige Angel meget forbitret, og det var en Bør i at tale
I Efteråret 1844 oprettede Folketingskolen i Kolding efter Grundt Lyk. Disse var mellem Kongen styret i høj Grad dansk-
rige tilsluttede, den Forening blev stor, den indbragte var holdt sig - Der kom den ulykkelige anden slesvigske Krig efter
blant de mange megen Høflighed til den nationale Sag Særlig blev Frederik VII's Død 1863, hvorved vi mistede Søndjydsland. De som
Interessen for Dansteden sig ind og ind og til sitte skikkelige Lovkommissioner var det Tale om en Beting af dansk efter Nationalitet
Regeringen sig til den. 1846 indstillede det danske Brev, der var og dette fik Napoleon den tredje indsat som en Betingelse til Prøveden
blev, at Søndjydsland var uadskilleligt for bündene med det øvrige den Ved Valgme 1867 miste det sig, at den Armistykke for dansk og

i en Bøigt med Syd til Vester. Enne er de danske Valgrets Salaflyger
fra Grund af Afsændering, og fordi mange foretrak at leve som danske
Andersendter i Tilleid til Kongedoms § 5. Dette har man dog opgjort, og
nu trækker alle de unge i den tyske Uniform. Tsjerns er bejd af
al Møgt fra at ridslette den danske Nationalitet, Saaledes er Anti-
nismingsprojet Tyske held op til Grausen, Sinderjyders hindrer fra
alle Møgte i at lagge den danske Sindsloy for Dagen.

Paa den anden Side er Sinderjyderss Kamp med Tyskoniets nu saa
stærk som regulerende, langt fra at formindskes i Antal fra de
Aar for Aar store Stammer, de danske Landboforeninger, Forenings-
foreninger o. s. v. Forbindelsen med Danmark er levede, Aar for
Aar hører de danske Højstaler af et stort Antal af den Sinderjydske
Omgyden, fra Grausen er der oprettet Skolestoler f. Eks i Højle og
Vester Vilsted for den nykonfirmerede Ungdom.

Sinderjyderss Sag fra den tyske Højde er held først af den Sjæve
Børst Hans Krüger fra Gøttest, siden af Gøttest Jernvæn. Der sid-
kommer nu flere danske Klade, Saaledes, Flemborg & Avn.

Der er maatte ikke Afsigt til en saadig Forening med Danmark, men
Sinderjyders er ogsaa Tolk, der kommer held i Kampen, og de er be-
rettede de fra. Det bliver da vor Tiltag fra bedste Møgt at stå
den i denne deres Kamp, for at den kan finde fremad til Møgtet.

Sinderjylland vinder!

Dansk Stil I.

of

Loptus Aagaard,

12.00

CA

Den nationale Strid i Sønderjylland.

Et Spørgsmaal, der først er fremkommet i den nyeste Tid, er Spørgsmaalet om Nationaliteten; dette Spørgsmaal er opstaaet efter Napoleons Fald, da Frihedsrøret begyndte at gribe om sig, og da Nærlykhu til Fædreland og Spørg udtrede sig saa stærkt. Medens Tyrkerne i gamle Dage var ligegyldige for, til hvilken Nation de ~~deres~~ af dem afhangige Folk hørte, gik det nu ogsaa for dem, hvor ubehageligt det var, at der fandtes mange forskellige Sædelag i deres Lande, og de søgte saa dels at knytte de Lande sammen, der efter deres Nationalitet virkelig hørte sammen, dels at ~~ad~~ sjerne Nationalitetsforskellighederne. Den første Fremgangsmaade afledede f. Eks. Napoleon den Fjerde, medens derimod Tyrkerne have anvendt den sidste Løse for Danstørnet i Sønder-

Jylland.

Grundet til den naturlige Bred i Sønderjylland maa siges: dette Lands ulyksalige Forbindelse med det tyske Holsten og med Sydkland. Naar vi følge Sønderjyllands Historie fra Valdemarernes Tid, se vi, hvorledes adskillige af Hertugerne have staaet i Forbindelse med Sydkland og bidraget til at germanisere Landet, varre Her det imidlertid, da de holstenske Grever begyndte at gøre deres Indflydelse i Sønderjylland gældende, og da Sønderjylland blev forbundet med Holsten; denne Forbindelse varede imidlertid ved, selv efter at de danske Konger havde faaet Hertugdømmene, idet de ikke havde Gje for det farlige ved denne Forbindelse; og da Hertugdømmene blev delte, saaledes at der var to regerende Linjer, den kongelige og den gottorpske, der hver havde en Del af Sønderjylland og en Del af Holsten, og da Soltjenerne vare fald-

standig tyske og altid Fjender af Danmark, var det umuligt, at den tyske Indflydelse kunde undlade at gøre sig gældende. Da de danske Konger endelig efter 1773 havde faaet både Sønderjylland og Holsten begik de den store Fjål, at de knyttede de to Lande fast til hinanden, medens de adskilte dem fra Kongeriget.

I Begyndelsen af dette Aarhundrede begyndte imidlertid adskillige at faa Gjenne og for, hvor skadelig Forbindelsen mellem Hertugdømmene var for Danmark i Sønderjylland, og at man i Stedet for at faa Holsten knyttet til Danmark kom berørte de, at Sønderjylland blev germaniseret. Selv Frederik den Sjette saa dette og vilde indføre dansk Sprog i Hverden i de Egne, hvor Folket var dansk; men det tyske Kancelli vilde ikke; og kort efter begyndte der en voldsig Agitation for Tykernes Bred for

at Kongen Hertugdømmene vilje sammen og livse dem fra Slesvigskrig, i hvilken Tyskerne støttede Oprørerne. Krigen, Forbindelsen med Danmark; Apollonien udgik endelig for dem som ganske vist førte til, at den danske Konge fik Slesvig og vorsetet i Kiel, og i Tyskland var den slesvig-holstenske Sag me- Holsten, kunde dog ikke afgøre Striden mellem Danmark og get populær. Man skelner mellem fire Slags af Slesvig-Holsten Tyskhed, da Kongen maatte love at give Hertugdømmene- nisme, den fyrstelige, som repræsenteredes af Augustenborgene, særskilt. Striden mellem de to Parter fortsattes da og førte til Ridderskabet, de troloj dannedes og den liberale. Imidlertid sikret til den anden slesvigskrig. Under denne sigte man i væggede ogsaa Danmark i Sønderjylland, og for den kamp London ved Stormagtenes Medling at blive enig om en Deling Kristian Pulsen, Plet, Hjort Lorentzen o. fl. Medens Frederik den af Sønderjylland; men Plansen strandede paa Tysklands Mod Sjette Løvede forholdt Oppositionen sig ret rolig; dog opstod der stand. Krigen fortsattes da og endte med, at hele Sønderjylland nogen Tæring efter 1830, som berogede Frederik til at indføre tillige med Holsten og Lauenborg afstodes.

Stændersamlingen 1848; men da den gamle Konge, som Efter 1864 har Striden været meget heftig, idet Tyskerne kan man havde saa stor Opløstighed for, var død, og idet Kristian's søgt at germanisere den danske Del af Sønderjylland, medens holdt afværende med danskerne og tyskerne, tog Svingen til Sønderjyderne med Hensyn beundringseværdig Fasthed og Hæd og førte efter Februarrevolutionen til Oprøret og den første- lighed til Danmark have først Kampen og endelig Tyskernes

brutale og uretfærdige Optreden. Sønderydne have ved mange
Ljilighedst vist deres Hengivenhed for Danmark, og naar har
ogaa skændet dermaa her i Landet, og den sønderydske Sag
støttes af mange paa forskjellig Maade.

A. M. Jensen.

VI Klasse's Afgangsksamen 1896

M, 59
Cit

Den nationale Strid i Sønder-

Jylland.

Magtskiftet i Kiel havde skaffet den danske Konge fri for Gottorperne i Hertugdømmene, og man skulde nu tro, at det vilde være Regeringens første Opgave at optræde al Forbindelse mellem Sønderjylland og Holsten.

Men det modsatte blev Tilfældet. For at sikre sig, at Holsten for stedse blev knyttet til Danmark, skabtes der en Række Fællesinstitutioner for Hertugdømmene, og det danske Sprog blev tilside- sat ikke blot i den overvejende tyske Del af Slesvig, men ogsaa i den rene danske. Det almindelige

lige Retsprog var i hele Sønderjylland det tyske Sprog, og om det end saa noget lysere ud for det danske Sprog som Kirke- og Skolesprog, var der ogsaa her mangt og meget, man kunde ønske forandret. - Saadanne vare Forholdene, da Befolkningen selv, ikke Regeringen, ^{i Tiedtønder og Tjander} mod Kraft traadte op imod [den fremtrængende] Tyskhedens videre Fremtrængelse og fremkom med Fordringer om, at den danske Nationalitet og det danske Sprog burde respekteres. Den Mand, der først fæviste, at der i Sønderjylland var en Befolkning, hvis Sprog] som talte det danske Sprog og led under den stadige Tyske sættelse, var Kristian Paulsen, Professor i Kiel. Bevægelsen bredte sig nu videre, og Fallet paa dem, der krævede, at det danske Sprog skulde indtage en med det tyske ligeberegtiget Stillning, blev stadig større og større. Den danske Regering tog nogen Hensyn til denne Bevægelse, og [udsædte] ved Reskriptet 1840 blev det danske Sprog Retsprog saa langt ned, som det var Kirke- og Skolesprog. - Det viste sig imidlertid snart, at Befolkningen ikke kunde stole paa Regeringens Bistand. Augustenborgerne indsattes som Lyrere af Skole, og det danske Sprog undertryktes. Derfor slattede de dansksindede i Sønderjylland sig nærmere sammen. Bladet „Dannevirke“, Højokoleen i Rød-

ding og den sønderjydske Forening blev Bindsind. Efter Krigens Ophør ordnede den danske Re-
ler mellem Sønderjyderne i deres Kamp. Mestgjort geringe Sprogforholdene i Slesvig og søgte i det
virkede og paa Skamlingsbankemøderne paa Louise, hele at raade Bod paa tidligere Faders Forson-
hvor foruden Mand som Blicher, Orla Leh-^{on} og andre af de danske Sag i Sønderjylland.
mand og flere den unge Sønderjyde Laurids J. Nordsløvig helt ved hel Fleusborg, hvor Folke-
Skole talte. Denne blev snart Fører for sine sproget var dansk, indførtes det danske Sprog
Landsmand. Det aabne Brevs Udstedelse og paa alle Omraader, i Sydsløvig paa samme
Augustenborgernes Fratrædelse af Sydslesvig og Maade det tyske. Mellomsløvig udgjorde
ke stor Skade i den tysksindede Del af Slesvig. Skolesproget blev her
Følgen af disse to Begivenheder blev Træds det danske Sprog. For Ritten kunde man tale
krigen 1848-1850. Under denne viste det sig hvilket Sprog man vilde. Disse Sprogbestem-
fydeligt, hvilken Del af Sønderjylland der mellet fremkaldte særlig hos Befolkningen
var Danmark heugiven. Denne Del's Sydgrænse i Angel stor Forbitrelse, og denne satte en Løse
var en Linie fra Fleusborg til Tønder. i at tale det tyske Sprog.

Saadanne vare de nationale Forhold indtil
1864. Næst efter, at vi havde mistet Sprog,
viste Nordboerne deres uforandrede ^[danske]
Sindelig ved at gæste København, og da Pre-
gerpresens Paragraf 5 gav Nordboerne
Haab om at komme tilbage til Danmark,
var Glæden stor hos alle dansksindede. —
Denne Paragraf har Preussen vel senere op-
hevet; men dette Overgreb har kun styrket
den danske Sag. Blandt de Mand, der ^{hos}
siden Adskillelsen fra Danmark have ledet
Sinderydterne, maa nævnes Hans Krüger og
Juster Johansen. Det Omraade, hvor Befolk-
ningen baade ved Sindelig og ved Sprog

er dansk, er paa ingen Maade bleven mindre
siden Adskillelsen. Med Beundring værdig
Utholdenhed have Sinderydterne holdt fast
ved alt, hvad der endnu knytter dem til Dan-
mark, og ville sikkert vedblive at gøre ^{det} ^{hos}
den preussiske Regering saa end vil finde paa
for at udrydde det danske Sprog i Slesvig.

Dansk Piel (Bunden)

af

Peter Pichet.

Nov.
Ed.

Den nationale Strid i Sønderjylland

Det er vist næppe noget Land, om det saal-
end er nok saa lille, siden at det jo har maattet
skifte historiske Skæbne og er blevet Hjemsøgt
af andres Stridlyst. Det er maaske nok de Lande,
der siden at have været Skuepladsen for voldsom-
me nationale Røininges og Kampes til en vis
Grad have indgaaet at deltage i de Pyretcher,
som maaske deres Nabolande have været Hjems-
øgte af; men helt indgaaet at skifte histo-
riske Skæbne har vist næppe noget Land, hvort-
imod have enkelte Lande frem for andre været omstude-

og have været Skuepladsen for nationale Hænge
Et saadant Land er Sønderjylland.

Det er let at indse, at der i et Land som
Sønderjylland i Tidernes Løb har maattet
opstaa stærke nationale Røringes. Den
nære Tilknytning til Holsten, som saa at
sige havde alt siges med Sønderjylland,
kunde ikke andet end bevirke, at Nationa-
liteten lidt efter lidt blev delandet, saaledes
at den sydlige Del af Sønderjylland behøvedes
af tysktalende, mellemste og dels af tysktalende
Kende dels af dänsktalende Folk. — Da
der iidværs Gøring i Sønderjylland og Holsten,

af det Slesvig-Holstenske Ørøi fulgte der ogsaa,
vilde det sig tydeligt nok, hvor stor Hoves-
sustemmelser mellem Befolkningen var
Folket var splittet i forskellige hinanden
modsatte Partier, af hvilke det Slesvig-
Holstenske Parti søgte at gøre sin Indfly-
delser gældende. Der var dengang den over-
vejende Del af Sønderjyderne danskim-
dette, og ligesom tidligere adskillige kraftige
Ordførere fra Sønderjylland vare traadte op
og havde hævdet, at Sønderjylland var et dansk
Land, saaledes hævdede sig nu ogsaa ad-
skillige Følger for at hævde den i
alle Retninger farlige Forbindelse med Holsten.

Under de slesvigske Krigs viste Sønder-
jyderne deres Troskab mod Danmark,
og adskillige af de store Helle fra Slagene
vare Sønderjyder. Da den sidste Slesvig-
ske Krig endte ved Freden i Wien (1864) og
Betingelserne vare, at Slesvig, Holsten og
Lauenburg skulde afstås til Tyskland,
gik de Sønderjyderne af Sorg derover, og da de
ved Traktatens Bestemmelser, at den nordlige Del
af Sønderjylland skulde gives tilbage til Dan-
mark, saafremt Beboerne i disse Regne stem-
te derfor, hidskendte Sønderjyderne, at det var
deres højeste Ønske at forenes med Danmark
igen som bekendt blev denne Bestemmelse

i Traktaten ikke ført igennem. — Siden
den Tid har den danske Befolkning
i Sønderjylland maattet døje meget ikke
blot af den tyske Regering, men ogsaa af
selv den tyske Befolkning. Tyskerne
har søgt saa meget som muligt at kindel-
skykke den danske Nationalitet, og de tysk-
talendes Antal er da ogsaa taget betydeligt
til. Adskillige Falskment har rejst sig, og man-
ge af dem (hvor) have vundet et stort Aaen
og Paa blandt Sønderjyderne, ved deres uforsæt-
tede Betræden mod Tyskeriet.

Dank Stil, bündel Gänge,

ver

VI Klasse Abgangsamen.

2
Juni. 1896.

2
Johannes E. Böggild.

12,00
Est.

Den nationale Strid i Sønderjylland.

Sønderjylland har haft en saa mærkelig Skæbne som kun faa andre Lande. Snart har det været knyttet Nije til Danmark, og snart har det været skilt ~~derfra~~ fra det og udstøjet en halv fjendtlig Skilling til det, naar det nemlig har staaet i endes Hertüger, som have haft det Maal at losrive det fra Danmark. Ikke alene dets politiske Historie er derfor mærkelig; men ogsaa dets iude Historie er overordentlig interessant, isærlig hvad den nyere Tid angaar.

Lwals berömdt Ord: Al vor Fortæd er tysk, gælder ogsaa om Sønderjylland. Det har været dette Lands Skæde, at man i ~~den~~ nyere Tid ikke har haft

Den nationale Strid i Søndjylland.

Søndjylland har haft en saa mærkelig Skæbne som kun faa andre Lande. Snart har det været knyttet til Danmark, og snart har det været skilt løs fra det og udstøjet en halv fjendtlig Skilling til det, naar det nemlig har staaet i andes Herkøber, som have haft det Maal at løsribe det fra Danmark. Ikke alene dets politiske Historie er derfor mærkelig; men ogsaa dets iude Historie er overordentlig interessant, selvsly hand den nyere Tid aagaar.

Swaals berømte Ord: "Al vor Fortæd er tysk," gælder ogsaa om Søndjylland. Det har været dette Land Skade, at man i ~~de~~ nyere Tid ikke har haft

Og for den Sags, der var vel at kuytse det dan-
ske Soudoyjlland og det tyske Holsten saammen.
Tysk Sprog og Kultur ^{fik} tyske Sæder ^[var] deres
[saa] Loyalitet. til at bære sig længe og længe
~~at~~ at der fra Danmark Side gjordes
Det mindste for at hindre det. Der søndergødte
der fik i Middelalderen og den nyere Tid længe
Stotte fra dansk Side og kunde derfor ikke i det
se meget i Kampen mod ~~[den tyske Støtte]~~
Saarværingen fra tysk Side. Det hjalp lidt, at
Frederik den Sjette 1721 uddrog Soudoyjlland under
den danske Krone. Der blev indt gjort for at
bevare den danske Nationalitet der. Tysk
Sprog og tyske Sæder ~~var~~ til Højbord ved Høft.

Hvad brød man sig saa om, at det danske Slesvig
lidt efter lidt fortyssedes?

Føret i Regjeringen af dette Aar
de, da Nationalitetsfølelsen rasede om i Europa.
til det Liv, rejste der sig en national Bevægelse.
Soudoyjlland. Bevarende vilde det sig, at Bevægelse
gik i tysk Retning. Det blev klart, at Slesvig
en stor Del af Mellemstovig var at rejse for sig
Him i Nordstovig var Kirke- og Skolesprog dansk
I Mellemstovig var tysk Sprog hemmelig almindelig
blant Bønderne. Omkring 1820 havde vi det første
Tegn paa „Slesvig-Holstenismen“ ved det holstenske
Ridderskabs Forordning paa Skanderforsaamlingens
Holsten og Slesvig. 1830 udsendes Uve Jens Lorna

sit Skrift med Fordringer paa en fri Forfatning hvorved Sydslesvig faar tysk Kirke- og Skolelovs for Slesvig og Holsten. Skindt nu i Sønderjylland og Mellemslesvig, hvor Folkesproget er blandet, og breder den slesvig-holstenske. Betragt sig, navnlig i Sprog i Skolen og til dels ogsaa i Kirken; i Nord-Slesvig er der dansk Sprog paa alle Omraader. I denne Mellemslesvig holde sig trofast fast ved Danmarks. Dig arbejdet der paa anden Maade, f.eks. gennem Da derpaa. Ogsaa i 48, se vi ogsaa ~~de~~ Udgivelsen af danske Bøger og Oprettelsen af Riddens Sydslesvigerne med Begejstring, slætte sig til Program. Højstole, paa Danskhedens Bevarelse. No. de ~~de~~ Omst. ~~at~~ tysk Slesvig-Holsten til Kongedømmet, me- Klassen i Syd- og Mellemslesvig i idretten der om den. Der vil blive en Sankt og om Slesvig og Holstens. krigsning til Tyskland at herke. Christian den. Danmarks sejr. Efter 48 arbejdet der saa paa fatningen, der krigsner Sønderjylland lige til at sikre den danske Befolkningens Skilling i Slesvig, fremkalder den anden slesvigske Krig. i Sønderjylland. Tillsch i idretten sine Sprogproblemer, sig, Holsten og Lauenborg afstaas i 64 og opkøbt

2. Aar efter i Preussen. Da vaagner det hos Nordslaverne og Tidskrifter, Gjennem Hvide Forening-
nigerne og en Del af Middelklassen og Følelsen af, Spørgsforeninger, det danske Landbrugsforbund, og
at de med Uvælde ene revne borte fra Motorlan-
dene og paa Natlige andre Maader for at
det. Et Afstemningen i 66 viser der sig en al-
les bestemt Opvækkelse mellem dansk og tysk Natio-
nalitet. Flere og flere vinder for den danske Sag. De
fleste foretrakke dog snart at blive preussiske Under-
saatter for at faa Valget til den tyske Regering, til
hvilken den i Regjendelsen vælges ^{den danske Regering} ~~den tyske Regering~~ med,
denne kun een paa Grund af Valghedens For-
andring.

Umaaadelig interessees af den Kamp, der
siden 64 har været ført og stadig føres for at bevare
et dansk Nordslav. Gjennem Udgivelsen af A-
sindst til fortsat Kamp, og Resultatet af
Anstrengelser vi ~~er paa vej til at vinde~~ ^{at regne for} sig.

Det er derfor at haabe, at den intelli-
gente nordtyske Befolkning vil holde Kam-
pen ud, indtil den dag kommer, da Naamet Sinder-
jydlænd eller maa bringes om Landet, mellem
Konger og Ender, og iintetligt en det vel ikke,
naar blot Sinderjyderne vilde holde fast ved Krü-
gers Ord: "Vi ere Danske, vi ville vel blive at
være Danske, og vi ville behandle epler Følkeset-
tes Forskrifter."

Danske Stil (bänden opgaves)

ved

VI Klases Afgangseksamen Sommeren 1891

Valdemar Pedgild.

CA.
12,00

Den nationale Strid i Sønderjylland.

Lige fra 1160 have de danske Konger søgt at knytte Slesvig og Holsten nøje til hinanden i den Tro, at de derved vilde binde Holsten stærkere til Danmark og lettere leve det; men de have begaaet en stor Fejl derved. Holsten, som var fuldstændig tysk, blev nemlig ikke bindet stærkere til Danmark, men Slesvig, som var dansk, blev ved den nøje Forbindelse stærkt paavirket af det tyske. Resultatet af Forbindelsen blev altsaa arkkurat det modsatte af, hvad man havde tilsigtet. Det varede længe, inden Danskerne fik Øjnene op for den Fare, der knæede Slesvig ved Holstens Forbindelse med det,

og det tyske havde allerede faaet stærk Fremgang, og de Sønderyyde, der besøgte det, fik indpodet Begjæ-
da det blev klart for dem, hvor stor Faren var. Der stræng for det tyske og Foragt for det danske. Retorpas
begyndte da en Kamp for at hindre Tyskhedens get var ogsaa tysk. I det sydlige Slesvig var Undervis-
andere Fremadstræben, hvorom vi maa skulde høre i rings- og Kirkesproget tysk, i det mellemste blandt
det følgende. og i det nordlige dansk.

Idet Slesvig og Holsten bleve knyttede nøje til, Saadanne vare Forholdene, da Lornsen, der var
hinnonden, fik det tyske Sprog Indpas i Slesvig. det Landfæjed paa Sild, fretkom med et Skrift, hvorf
bredte sig videre og videre og fortrængte det danske. Skovedindholdet var, at Holsten skulde have en fri
Tingemaal fra hele Syd-Slesvig og største Delen af Forfatning, men da Slesvig var saa nøje knyttet
det mellemste. At det havde skadelig Indflydelse i til Holsten, skulde de have en fælles, fri Forfat-
national. Hensende, er indlysende, thi naar fæstelse og staa i Personunion til Danmark som
deromaalet fortrænges, avaknes Nationalitetsfølelsen. Norge til Sverige. Skriftet vakte forførdelig Oprigt
Og i Slesvig udbredtes det tyske Sprog mere og mere. Ud og Skarme baade hos den højere Del af de tyske, der
Universitetet i Kiel var Undervisningsproget tysk, ikke vilde vide af en demokratisk Forfatning, og

hos hele den danske Befolkning. Lomvsen blev for nige Slesvig-Holstener, Prinsen af Sles, til Komman-
dant.

derende General i Sønderjylland. De kom nu paa

Kristian Poulsen, der var Professor i Kiel, gav det rene med, at de kun havde sig selv at stole ^{paa} sig da til at undersøge Slesvigs Forhold til Dan- ikke kunde haabe paa Bistand af ^{i den nationale Strid} Regeringen. ^{Sin} mark; men Frederik VII forbød ham at gaa videre sen blev dog senere afsat, og 1846 udstedte Kristian i sine Gramskninger. Den danske Nation havde VIII et åbent Brev, hvori han kündigtjorde, at Sles- om begyndt at rejse sig til Kamp mod det tyske, vig hørte til Danmark og ikke kunde stilles fra og rundt omkring dikkede Fortæmpne for den ^{da} det.

ske Sag op. Der holdtes store Føchemøder, især paa Medens Domsberne saaledes kæmpede for at bevare Skamlingsbanken. Paa Grundtvigs Opfordring op- re den danske Nation i Slesvig, gik Slesvig-Holste- rettedes der i Rødding en Folkehjstak, hvor Slesmerne ikke ledige om. De søgte at fremme deres ^{nr} blev Forstander. En Skuffelse for Sønderjyderne Sag saa meget som muligt og at paa de tyske Kræ og alle dem, der interesserede sig for deres Sag, var der til at støtte sig. De opnåede ogsaa stor Popu- det, at Kristian VIII 1842 udnævnte sin Proger, den is laritet i Fykeland og Haab om Hjælp, hvis Domsber

ne søgte at indskrænke dem.

Da Revolutionen udbrød i Paris 1848 og brente Frederik VII^{de}, var der endnu ikke indarbejdet en sig over en stor Del af Europa, brød Oprøret ind i Forfatning, der tilfredsstillede Preussen. Oprøret lys Lue blandt Slesvig-Holstenene, som understøttede brød ind igen, og Preussen og Preussens understøttedes af Preussen. Skønt Danmark gik sejrlyst ind i Krigens mod Preussen og fik Oprøret nedtrykt, indtraadte der dog langt fra rolige Forhold.

Danmark havde under Krigen faaet en forfatning med Grundloven af 5de Juni 1849; men den gjaldt kun for Kongeriget og ikke for Slesvig og Holsten. Det var nu om at gøre at faa en Fællesforfatning for hele Riget. Der gjordes flere Forsøg paa at faa en Fællesforfatning; men de strandede alle, da Preussen stadig lagde sig imellem og hindrede, skønt Afstemningen 1867 viste et stærkt

erklærede, at det ikke var tilfreds med disse. Da

vede det. Krigen 1864 fik et meget sørgeligt Ud- fald, idet Danmark maatte afstaa baade Slesvig, Holsten og Lauenborg.

Ved Pragfredens § 5 blev det vel bestemt, at den nordligste Del af Sønderjylland skulde vende tilbage til Danmark, hvis Befolkningen ved en Afstemning erklærede sig derfor; men Preussen overholdt ikke den Paragraf, idet de sagde, at de ikke vilde drage en bestemt Grænse.

Grammatik fra Flensborg til Sønder. 1878
erklærede Preussen, at \$5 ikke gjældt mere.

Endnu kæmper den danske Nation for
sin Sag i Sønderjylland, og det lykkes ikke
Preussen for det første at forvænge det
danske Maal.

Dansk Phil (bunden opgave)

ved

Hovedeksamen 1896.

Peter Gregersen.

11,59
Ct.

Den nationale Strid i Sønderjylland.

I Sønderjylland, som fra de ældste Tider af havde hørt til Danmark, skulde man ikke have troet, at der kunde opstaa nogen synderlig Fordeel i national Hensæende, men alligevel har dette i højeste Grad været Tilfældet. Grunden dertil blev lagt, da Holstensne fik stor Indflydelse i Danmarks og navnlig i Sønderjyllands Anliggender. Denne Indflydelse kunde være bleven standstøt af Christian den Fjerde, men naar han ^{havde} vunddraget det ledige Lev Sønderjylland, men tvivlmod forenede han Holsten og Sønderjylland, ved at fastsætte, at de altid skulde være samlede. Denne Bestemmelse benyttede Holstensne sig af, navnlig i De-

gyndelse af dette Aarhundrede, og Bevægelsen bredte sig mere og mere, idet de danske Konger ikke kunde se det fordelagtige i, at de to Hertzogdømmer blev forenede. Holsten og Sønderjylland havde fælles Statholder, General og Biskop, ligesom det tyske Kancelli havde Styrelsen over dem begge. Ja, Foreningen var endog saa stærk, at Toldgrænser gik ved Kongerøen, ikke ved Ejderen. Frederik den Sjette var saa snæversynet, at han mente, at Holsten og Sønderjylland burde knyttes sammen saa stærkt som muligt. Men ikke alle Sønderjyder vare enige med ham heri; Christian Paulsen, Professor i Kiel, fordrede, at Sønderjylland burde knyttes til Danmark, og drøftede ikke alene den historiske, men ogsaa den orationale Side af Sagen.

Frederik den Sjette lod ham at see, men Sagen blev rigtig valgt til Live igen af His Lorenzen fra Lillholt. Han opnaaede endelig ved sin Ives i Stændeforsamlingen, at Kong. Kristian den Ottende ved Reskriptet af 1840 fastsatte, at Danske skulde være Retsprog, hvor det var Skole- og Kirkesprog.

Ogsaa den slesvig-holsteniske Retning havde Talsmand, først Ridderskabet, og senere Uve Jens Lorenzen, der forlangte, at Sønderjylland og Holsten ^{Kun} skulde staa i Personalunion med Danmark. Dette blev dog afslaaet; men Frederik den Sjette oprettede samtidig to Institutioner, som ikke gavmede Danstighedens Sag, nemlig en fælles Regering paa Gottorp og en fælles Højesteret i Kiel. Hvor vidt Lykkeheden havde bredt

sig, ser man af, at Peder Hjort-Lorenzen ikke en- gang maatte faa Lov til at tale dansk i Standsfor- samlingen, Medens Kristian den Ottende indsattes som sen af K6r til Statholder og kommanderende General, arbejder den danske Befolkning ^{i Slesvig} paa at udvide Kærlighed til det virkelige Fædreland ved M6der paa Skær- ringebanken, hvor Mand som Orla Lehman, Laurids Skov Grundtvig og Goldschmidt talte, ved j6ns slesvigske Aartiggender. Fstedet udstedes Fællesforfatningerne, Foreninger og ved Oprettelsen af en dansk Folkedag og der dannes et Rigsraad; men det varede ikke skole i Skidding. Endelig faar da Kristian den Ottende længe, inden de danske og de tyske Rigsraader bleve et st6rre Overblik over Sagernes Forhold; han afsætter uenige, og de tyske sprangte Forsamlingen ved at Præsentere af K6r. Men naturligvis v6kkes dette den udeblive fra M6derne. Slesvigholstensernes Sag st6tte- kr6ste Forbudsret blandt den tyskeindede Befolkning des ogsaa bestandig af de tyske Stormagter, saa og det varede ikke længe, før end Krigen udbrød. at Danmark intet kunde afg6re paa egen Haand.

Danmark gaar af med Sejren; men alligevel er den nationale Strid ikke afgj6rt. Ministeriet Bluk- me udstedte Januarudg6relsen 1855, hvori det fastsættes, at Slesvigjylland ikke skal knyttes nærmere til Danmark, end Holsten bliver. Der maatte altsaa indrettes en Fællesforfatning for hele Rigets fælles Sager, men ogsaa særskilte Forfatninger for Hertugdømmets indrettes en Fællesforfatning for hele Rigets fælles Sager, men ogsaa særskilte Forfatninger for Hertugdømmets indrettes en Fællesforfatning for hele Rigets fælles Sager, men ogsaa særskilte Forfatninger for Hertugdømmets

Da Hall i 1863 udstedte Novemberforfatningen, paastod Stormagterne, at Sønderjylland knyttedes stærkere til Danmark, end Holsten blev, og da heller ikke den næste Minister, Monrad, udrettede noget, udbrød det altså Krig, 1864, der endte med Freden i Wien, hvor Danmark mistede Sønderjylland, Holsten og Lauenborg.

Sønderjylland har altså stadig bestaaet af en sydlig, tysk og en nordlig, dansk Del. I Midten, fra Flensborg til Slesvig, var det et blandet Distrikt, som stadig blev mere og mere paavirket af Tyskerne. Nu er Tysk Skolesprog og Rets held op til Grænsen; men den danske Befolkning er stadig overvejende i Nord-Slesvig, skønt den bliver kuet af

Kyngedighederne og beständig er udsat for Udrisning